

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 6 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 6.— lir, za inozemstvo 15.20 Lir
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Zopet bombe na Malto

Letalski napadi velikega obsega so povzročili nova razdejavanja — Na cirenaiškem bojišču delovanje patrol

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 3. aprila naslednje 671. vojno poročilo:

Na cirenaiškem bojišču omejeno delovanje patrol in topništva. Naše eskadre so z uspehom obstreljevale s strojnimi sovražna zbirališča, pri čemer je bilo več avtomobilskih vozil zažganih, več drugih pa onesposobljenih.

Mogočni oddelki italijansko-nemškega letalstva so izvršili napade velikega obsega na pomorska in letalska oporišča na Malti, na katera so odvrli bombe esen kalibrov. Zadetka so bila skladišča in ladje delnice. V luki La Valletta sta bila poškodovana ena podmornica in en rušilec. Dve letala sta bila zadeta na tleh, medtem ko je bilo opaziti veliko število porušenj in požarov.

Sovražnik je izgubil v borbah z nemškimi letali 3 letala tipa Spitfire in eno tipa Curtiss.

Najvišje priznanje zaslužnemu generalu

Rim, 4. aprila s. General armijske zbornice Adrian Marinetti je te dni opustil nadaljnje aktivno službo, ker je dosegel

najvišjo dopustno starost. V tej zvezi mu je Nj. Vel. Kralj in Imperator poslal lastnoročno pismo, v katerem mu je izrazil svoje spoštovanje in priznanje za službo, ki jo je opravil zvesto in z največjim čutom dolžnosti v svojih vojaških karieri, ki je trajala nad 49 let.

Princesa Piemontska v Laoni

Savona, 4. aprila s. Včeraj popoldne je prispela v Laono princesa Piemontska kot državna nadzornica prostovoljnih borbark Rdečega križa. Obiskala je dve vojaški bolnišnici ob ligurski obali, v katerih se zdravijo ranjeni oficirji in vojniki. Princesa je pregledala vse oddelke. Zanimala se je za stanje vsakega posameznega ranjenca in ga tolažila. Bilo je tudi v Pietra Liguri, kjer si je ogledala center vojnih invalidov v zavodu Sv. Krone. Tudi tam se je razgovarjala z invalidi in se zanimala za razmere v njihovih družinah. Dali časa se je zadržala v mehansko-terapevtskem oddelku in se podrobno zanimala za razne protize. Nato je odpotovala dalje v Celte Liguri in v Razze, kjer je prav tako obiskala neke bolnišnice. Povsod jo je ljudstvo sprejelo z velikim navdušenjem.

Prodiranje Japoncev v Birmi

Na bojišču pri Promu in ob Sitangu so se morale angleške čete pod japonskim pritiskom umakniti dalje proti zapadu

Rim, 4. aprila s. Angleška poslužbena agencija je objavila komunikate o vojnih operacijah v Birmi. Komunikate je bil objavljen v Bombaju in prav:

Sprito pritiska japonskih sil na odseku bojišča pri Promu so se naše sile umaknile v svojih prednjih postojankah okrog mesta. V ponedeljek zvečer so bile naše zaščitne čete v Promu napadene od večjih sovražnih oddelkov, ki so skozi džunglo vzhodno od glavne birmanske ceste prodrli do višin južno od mesta. Borbe so se nadaljevale vsa noč. Naše čete so se v glavnem umaknile na nove postojanke severno od Proma. Na bojišču ob Sitangu so japonski prednji oddelki iz Tungu prodrli proti zapadu od železniške proge in dosegli letasko klet, nekaj kilometrov severno od Tungu.

Čiščenje na Kitajskem

Tokio, 4. aprila s. Agencija Domei objavlja vest z bojišča v pokrajini Kiangsi, da so japonske čete, ki operirajo na tem ozemlju, očistile teren v zapadnem delu pokrajine od kitajskih oddelkov. Japonske sile so se vrnile na svoja izhodišča. Pri očistevalnih operacijah sta bili uničena 171 in 172 kitajska divizija, kakor tudi 12 kitajski zbor. Sovražnik je bil povsod pogonjen v beg in razpršen.

Pomanjkanje pogonskih sredstev na Kitajskem

Singhaj, 4. aprila s. Kitajski minister vlade v Chungkingu je v posebnem govoru po radiu izjavil, da je zavladovala na Kitajskem veliko pomanjkanje pogonskih sredstev tako da se je morala vlada zanašati za produkcijo sintetičnih pogonskih sredstev v velikem obsegu.

Japonska banka za gospodarsko obnovo zasedenih pokrajin

Tokio, 4. aprila s. Agencija Domei poroča, da so Japonska pri gospodarski in se posebej industrijski obnovi težje na južnem Pacifiku napravila velik korak na prejšnjem, čim bo pričela poslovanje banka za južne dežele, kar se bo zgodilo prvega prihodnjega meseca. Banka si je opredelila velik delovni program ter bo edini finančni

ni zavod, ki bo financiral industrijska podjetja na omenjenem področju. Posebno bo pospeševala iskanje rud in nakupovanje živil. Pripravi la bo posebne delovne pogoje, me za razdobje po 4 mesece. V direktni banke so zastopana tudi finančno, vojno in mornariško ministristvo. Banka bo imela svoje podružnice v Singapurju, Bataviji, Rangunju, Palembangu, Sandokanu, Balikpapanu, Lapasariju, Batau in Su. avaji.

Pošteno priznanje

Singhaj, 4. aprila s. Američan Paul Anderson, ravnatelj sanghajske podružnice večje kitajiske zavarovalnice ter predsednik ameriškega podpornega odbora James Collar, direktor kemijskih tovarn sta izjavila poročevalcu agencije Domei, da so Japonci lepo postopali z Američani v Singhajju tako da ne moreta japonskim oblastem ničesar očitati.

Obrambne priprave na Ceylonu

Bangkok, 3. aprila s. V notranjosti otoka Ceylona in v njegovem glavnem mestu Columbu se mrzlično nadaljujejo obrambne priprave. Ceylonski prebivalci, so sedaj prepričani, da ne gre za navadne previdnostne ukrepe proti morebitnim kasnejšim ameriškim postojankam na otokih Mindoro, Cebu in Negros. Tudi na teh otokih so bombniki japonske vojne mornarice dosegli velike uspehe. Od početka borbe na Filipinih je letalstvo japonske vojne mornarice uničilo že 360 sovražnih letal.

Nemško vojno poročilo

Popuščanje sovjetskih napadov na vzhodu — Hude angleške in ameriške izgube na morju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 3. aprila. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje poročilo:

Ključni središči krajevnih sunkov na sprotinika se v splošnem opazuje na vzhodu popuščanje sovražnikovih napadov. Pri lastnih napadih je bilo zavzetih večje število krajev.

Ob kavkaški obali so boja letala zažgala večjo sovjetsko petrolejsko ladjo. Na morju pri Kerču je bila z bombno poškodovana večja trgovska ladja.

V severni Afriki se nemška bojna letala zadela dve sovražnikovi trgovski ladji pri Tobruku. V letalskih vojaških bilo sestreljenih 6 angleških letal.

Letalski napadi na vojaške naprave v La Valletti in na letališča na otoku Malta so se nadaljevali podnevi in ponoči. V popoldnih v zraku so nemški letalci sestrelili 4 angleška letala.

V noči na 3. april se napadla nemška bojna letala vojaške važne cilje in pristaniške naprave v Douvru in Portiandou. Opaženo so bili veliki požari in eksplozije.

V mesecih februarju in marcu je nemška vojna mornarica podvela poleg borbe proti sovražni oskrbovalni plovi uspešne napade tudi proti pomorskim silam Anglije in Zedinjenih držav. V obeh mesecih je potopila nemška vojna mornarica:

1 križarko razreda Leander, 8 rušilcev, 3 korvete, 4 torpedne čolne, 12 motornih, torpednih in motornih topniških čolnov, 5 stražnih ladij in 3 lovec podmornic.

Razen tega je potopila nemška letalstva dva motorna topniška čolna in tri st. a. z. ladje.

Nadalje so nemške pomorske sile in nemška letalstva poškodovale 37 sovražnikovih vojnih ladij, med njimi 10 križark, 11 rušilcev in 5 podmornic.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 4. aprila s. Finsko vrhovno poveljstvo je sredi objavilo vojno poročilo, v katerem pravi:

Na Karelski črti je bila popolnoma uničena večja sovjetska izvidniška četa. Finski izvidniški oddelki, v katerih so bili sami oficirji, je prodrli med sovražne postojanke, uničili eno utrdbo in polovico sovražne čete.

Na Aunuski črti je finsko topništvo hudo razdejalo sovražne postojanke ter sovjetski vlak. Uspešno je obstreljevalo tudi sovjetske utrdbe. Finske patrulje so razdejale več manjših sovjetskih obrambnih in napadanih naprav ter uničile sovjetske čete, ki je prodirala preko nekoga zaledenega jezera.

Na južnem odseku bojišča v vzhodni Kareliji so finski metalci min. nemogočili gradnjo sovjetskih utrdb. Večji sovjetski oddelki, ki so s pomočjo metalcev min. na več točkah napadli finske postojanke, so bili povsod odbiti. Na bojišču je uležalo okrog 50 ubitih ljudi. Finske čete so imele neznatne izgube.

Na severnem odseku bojišča je bil razpršen večji sovjetski oddelki.

Sovjetske bombe na švedsko-finski meji

Stockholm, 4. aprila s. Stockholm, ki je razširil vest, da je v nateku nekaj tisoč verjetno sovjetskih letal odvrlo okrog 20 bomb na neki most v bližini Hanarande na finsko-švedski meji. Dne nutne podrobnosti se niso znane. V švedski je ta napad napravil največji strah.

Obstreljevanje angleških ladij v Rokavskem prelivu

Berlin, 4. aprila s. Iz vojaškega vira se je izvedelo, da je nekdo nemška obznanila ob Rokavskem prelivu v prednohtekih obostreljevala britanske ladje na razdaljo okrog 20 km. Pri tem je baterija do-

segla dobre uspehe. Veliko število ladij, ki se je pojavilo ob južnovzhodni obali Anglije, je prišlo v območje baterije, tako da ni moglo nadaljevati svoje plove.

Maršal Antonescu na fronti

Bukarešta, 4. aprila s. Maršal Antonescu se že dva dni mudi na vzhodni fronti, da prebije velikonočne praznike sredi rumunske vojske, ki je razvrščena na področju med Dončko kotlino in Azovskim morjem. Jutri bodo rumunski listi, kakor tudi rumunske radijske postaje objavile velikonočni proglas maršala, ki bo namenjen borcem in narodu. V njem bo pohvalil vse one, ki so s svojimi žrtvami zagotovili zmagoviti pohod Rumunije v boji proti sovražniku Kristusovega križa. Pozval bo tudi vse one, ki niso v vojski, naj se nadalje posvetijo vse svoje sile, da bi se vojskom zagotovila čim večja pomoč iz domovine.

Regent Horthy madžarskim četam na fronti

Budimpešta, 4. aprila s. Regent Horthy je poslal brzojavko poveljniku madžarskih čet, ki so v zimskem času zavzele postojanke na nekem predelu južnega odseka vzhodnega bojišča. Izrazil je svoje zadovoljstvo z njihovim zadržanjem in vztrajanjem pri vsem izrednem nizu. Regent je naročil generalu, da izrazi njegovo pohvalo vsem vojakom, ki so pogumno odbili vse sovražne napade in onemogočili tudi sabotažne akcije sovjetskih nedrskih čet.

Povratek kralja Borisa iz Nemčije

Sofija, 4. aprila s. Kralj Boris, ki se je vrnil z obiska pri kancelarju Hitlerju, je sprejel včeraj predsednika minist. skega sveta Filova in imel z njim daljši razgovor.

V. Papen v Sofiji

Sofija, 4. aprila s. V Sofijo je prispel nemški poslanik iz Turčiji von Papen. V Sofiji se je mudil le kratek čas in je takoj nadaljeval svoje potovanje proti jugu.

Proslava prve obletnice Nezavisne Hrvatske Države

Zagreb, 4. aprila s. Po vsej Hrvatski nameravajo na svečan način praznovati prvo obletnico Nezavisne Hrvatske Države. V Zagrebu in po drugih mestih bodo priredili 10. t. m. posebne patriotske manifestacije.

Zagreb, 4. aprila s. Poglavitnik je izdal uredbu, s katero se na področju Hrvatske Države priznava avtokefalna hrvatska pravoslavna cerkev.

Vojna na morju

Potopljen angleški rušilec

Rim, 4. aprila s. Angleška admiraliteta je objavila, da je bil potopljen rušilec »Havthorne«, ki je bil vključen v angleško vojno brodogradnjo pred dvema letoma.

Stockholm, 3. aprila d. Angleško vojno brodogradnjo je izgubilo nadaljni rušilec. Kakor javljajo iz Londona, je admiraliteta v petek v posebnem poročilu priznala izgubo rušilca »Havthorne«. Poročilo admiraliteta ne navaja, kje in kako je bil rušilec potopljen.

Rim, 4. aprila s. Rušilec »Havthorne«, kateremu je bilo moči obkroženo, da je bil potopljen, pripada razredu rušilcev tipa »Hunt«. Razvijal je brzino 32 vozlov na uro.

Birmanci proti Angležem

Rim, 4. aprila s. Agencij Reuter je objavila dobesedno:

Pri sedanjih operacijah v Severni Birmi je nastala velika težava zaradi tega, ker je zavzelo prebivalstvo sovražno stališče nasproti Angležem, ter je pričelo napadati angleške oddelke tudi v njihovih zaledjih. To angleško priznanje dokazuje, da je birmanski ministri predsednik ko je v Londonu zahteval neodvisnost svoje dežele. Tolmačilo resnično razpoloženje prebivalstva. London je tedaj odgovoril na lojalnost birmanskega ministrskega predsednika s tem, da so ga oblasti aretirale in internirale. Ali Angleži menijo da s tem nasiljem niso še povečali sovražstva prebivalstva v Birmi? Ali Reuter ne ve, da je razpoloženje množic v Indiji približno enako kakor v Birmi in da bodo Indijci zavzeli enako stališče proti Veliki Britaniji, čim bodo prišli v neposredni stik z japonskimi oboroženimi silami s katerimi se sedaj skupno bore tudi že Kitajci, Mandžurci, Tajci, Birmanci, Malajci in tudi že nekaj Indijcev?

Izkrcanje Japoncev v Akyabu

Singhaj, 3. aprila d. Japonske sile v Birmi neizprosno zasledijo svoj cilj, da usprotnikove sile docela odrežejo od vseh oskrbovalnih poti in tako na bojišču preostale sovražnikove sile docela izolirajo. Zato so Japonci izkrcali nove vojske od delke v tuki Akyab. Poročila a teh japonskih izkrcavalnih operacijah pravijo, da so japonske transportni plovila ob zaščiti japonskih vojnih ladij pri Akyabu izkrcali dokaj močne oddelke raznih vrst oročja.

Singhaj, 4. aprila s. Izvedelo se je, da je kitajsko vrhovno poveljstvo potrdilo, da so Japonci zavzeli Akyab. To vest potrjujejo tudi angleški in ameriški viri.

Mesto Akyab, ki ima tudi dobro uko, je glavno mesto distrikta Arrakan v britanski Birmi in leži ob ustju reke Kuadan. Mesto ima približno 350.000 prebivalcev in predstavlja važno pomorsko oporišče. Poleg mesta Akyaba je tudi važna letališča. V mirnem času so iz tuke izvažali predvsem mnogo čaja, živalskih kož in petroleja.

Moskva — edino upanje Londona in Washingtona

Rim, 4. aprila s. Lord Beaverbrook je imel govor o priliki evropskega obiska na Floridi in je v njem med drugim izjavil:

Vračam se s svojimi mislijo na rusko fronto. Tja sem usmeril vse svoje misli. Na borbo ki se razvija v Rusiji so vsi naši viri Anglije, Zedinjenih držav in Z. A. n. v. Zedinjene države zavedajo, da je dolžna Rusija Lord Beaverbrook je še dodal: Nevarno je, zanesti se na upe v zvezi s premočjo v orožju. Zmagajo me, če dosegli se na vojnem polju.

Indija zahteva popolno neodvisnost

Crippsovi predlogi niso izpolnili pričakovanja in jih zato odklanjajo vse stranke

Rim, 4. aprila s. Iz New Delhija je prispela vest, da so na seji stalnega odbora skupščine reprezentantov vseh indijskih držav, ki ga vodi Pandit Nehru, označili Crippsove predloge za skrajno škodljive za stvar indijske svobode. Agencija OFI poroča v zvezi s tem, da se je odbor postavil na stališče, da predlogi niso sprejemljivi, posebno kolikor se tičejo narodov indijskih držav, ki štejejo nad 90 milijonov prebivalcev in ki naj bi se jim posebej priznala pravica, da se sami pridružijo Indiji ali ne.

Rim, 4. aprila s. Stališče Pandita Nehruja glede angleškega načrta za Indijo je jasno obelodanilo poročevalcu »Daily Herald« v svojem poročilu iz New Delhija. Nehru je izrazil mnenje, da si Anglija na vse načine prizadeva, da bi v zadnjem trenutku rešila indijski problem. To pa ni dovolj. Pripomnil je med drugim, da angleški predlogi ne pomenijo, da bi se Anglija popolnoma odrekla Indije. Kongresna stranka se ne zadovoljuje s koncesijo dominjonskega statuta, ker dežele ni mogoče primerjati z Avstralijo ali Kanado v odnosu do Anglije. Indija mora dobiti polo-

žaj neodvisne države. Obžaloval je, da angleški predlogi pripisujejo preveliko oblast in vpliv indijskim princem v ustavodajni skupščini. List opozarja, da je mnogo indijskih političnih prvakov enakega mnenja, kakor je Nehru.

Tudi Ceylon zahteva svoj statut

Lizbona, 4. aprila s. Po vesteh, ki so prispale iz Indije, je baje tudi Ceylon zahteval od Anglije dominjonski statut. Baje so prebivalci otoka poslali svojo zahtevo Crippsu, ki se je znašel ta trenutek v vse drugacem, kakor pa ugodnem položaju sprito stališča, ki so ga zavzeli Indijci, ki ne kažejo, da bi Angliji ugodili glede njenih načrtov. Zaradi tega skuša Cripps pridobiti čim več časa in zato je tudi na zahtevo s Ceylona odgovoril, da nima nobene možnosti, da bi potoval v Columbo, kjer bi lahko razpravljali o ceylonski zahtevi. V vsakem primeru pa se bo ta zahteva še za časa vojne proučila.

Rumunija se pripravlja na važne reforme

Izjava predsednika rumunske vlade o izoblikovanju nove rumunske države

Bukarešta, 4. aprila s. Podpredsednik vlade prof. Mihail Antonescu je dal zastopniku lista »Cuventul« več izjav o petih političnih vprašanjih. Za rumunsko neodvisnost je sedanja vojna in gospodarska organizacija bistvenega pomena. Treba je misliti tudi na politično organizacijo naroda. Zasluga fašistične in nacistične socialistične revolucije je, da je dejal, da se je naša tehnična oblika za opredelitev in porazdelitev ljudskih množic v organizirane skupine, v katerih je posamezniku omogočeno, da se uveljavi s svojimi spo-

sobnostmi in viri. Zaradi tega vam danes država ne more biti drugačna kakor totalitarna, avtoritarna, disciplinirana nacionalna in strokovna. Prof. Antonescu je izjavil, da se je v Rumuniji pričela doba državnih reform. Te reforme se bodo razvijale po rezultatih velikih evropskih revolucij, ter bodo tudi v Rumuniji v primernih oblikah uvedle ustanove in uredbe teh revolucij. Ohranilo se bo, kar je avtoriteta rumunskega in kar je rumunskemu nacionalnemu življenju resnično potrebno.

Atentat na nemškega poslanika v. Papena je delo moskovskih agentov

Carigrad, 4. aprila s. Iz procesa zaradi atentata proti von Papenu izhaja vedno bolj jasno, da je Sovjetska zveza odgovorna za organizacijo atentata. Izkazalo se je, da sta bila dva sovjetska ovčena sovjetska funkcionarja pripadala ta sovjetski trezornski delegaciji v Ankar. Obtoženec Selmann je v svoji izjavi naglasil, da se je sestal s Pavlovom, ki se je za sestanek pripeljal z avtomobilom št. 431, ki je pripadal sovjetskemu poslanstvu. Nadalje so ugotovili, da pripada Pavlov GPU enake kakor Kornikov in da se je pred svojim prihodom v Carigrad opravil poseben misel na Kitajskem. Druga obtožnica, ki potrdi sovjetsko odgovornost, je ta, da so integrirali dve leti v Moskvi prvi zastavljeni moskovski izveščaji objavila članek, v katerem so obtožili neke osebe agente atentata na nemškega poslanika. Kakor se je pozneje ugotovilo, je bil

članek le parafraza izpovedi, ki jih je tega dne podal sam Kornikov. Nadalje je bilo ugotovljeno, da sojeti niso niti poskušili, da bi ohranili vsaj videz nedolžnosti. Dva dni pred pričetkom razprave je nekdo višji funkcionar ruskega poslanstva, s katerim je prišlo, da je bil to sam poslanik, prišel v zaporo, da bi obiskal Kornikova. Tu kajenji krogi opozarjajo, da je nameraval na ta način izraziti svojo solidarnost s obtožencem ali izvajati pritisk na ruske oblasti.

Angleško letalo pristalo na Portugalskem

Lizbona, 3. apr. s. Angleško lovsko letalo tipa Spitfire, ki ga je vodil neki kanadski podčastnik je pristalo v Montemorovnu, kakih 100 km vzhodno od Lizbone. Pilot je letalo zažgal.

DNEVNE VESTI

DNEVNE VESTI

— Najbogatejše darilo za staro in mlado za velikonočne praznike je slovenska knjiga. Poglejte bogato zalogo v Knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani, Selenburgova ulica 3.

lj- Umrlj so v Ljubljani od 27. marca do 2. aprila. Sikola Helena, roj. Prosenč, 86 let, vdova delavca, Galjevega 88, dr. Luckman Henrik, 69 let, inženir, Karlovška c. 18, Zavrnšnik Anton, 60 let, uslužbenec splošne bolnišnice, Živinozdravska ul. 2, Kramar Matija, 95 let, zasebnik, Tržaška c. 77, Schmied Ana, 71 let, učiteljica drž. srednje tehn. šole v p., Resljeva c. 12, Škerjanec Helena, 83 let, vdova raznašalka časopisov, Japljeva ul. 2, Pucelj Ivan, 46 let, sofer, Rudnik 108, Fabjan Ivana, roj. Pust, 58 let, žena telegrafistke, Križna ul. 2, Herbersteinova ul. 22, Perme Ivan, 88 let, krojač, član prost. gasil. rešev. društva, Kapiteljska ul. 11, Pucelj Terezija, sestra Jožefa, 69 let, usmiljevalna sestra sv. Vinc. Pavel, Slomškova ulica.

Sportni pregled

Sportni pregled

Hrvati so opustili sistem ligaškega prvenstva

Zve se, da je madžarska športna zveza sklenila prekiniti vse športne odnose s švicarsko zvezo, ker je slednja brez vsake

Gradjanski jesenski prvak

V nedjelju sta u Zagrebu odigrala Gradjanski u Concordia nadaljevanje svojega jesenskog prvenstva. Svega osamostalno odigralo je 39 minuta. U tom času je Gradjanski, koji je igrao s 11 igračima, međimotom loše. Concordia igrala brzo izokličenoga Mura-dorija, zabil je en gol, tako da se je tek-ma zaključila s njegovo zmago 5:0. Drugi polčas os tekmo nadaljevali prijateljski in ga zaključili 2:1 za Gradjanskoga.

S to tekmo je postao Gradjanski jesenski prvak, ker pa je bilo tekmovalnje ustavlje-no in nadomešćeno s novim sistemom tud prvak te konkurencije. Zbral je skupno 14 toč-va. U sedmih tekmah je zmagao, osmo- na je zveza verificirala u korist Zrinjske.

IZ PETROKOVE NALOGE

IZ PETEČKOVE NALOGE

»Na nebu je sijalo pomladansko sonce in na obrežju jezera se mi je odkril pesniški prizor: mladenka, sedeča na stolčku, je molzla kravo. V vodi je bilo videti ravno nasprotno.«

ecco... la chiave della salute
evo Vam ključ zdravlja

Togal

CURA INFLUENZA, NEURALGIE, REUMATISMI LOMBAGGIE e rapidamente ne calma i dolori

ZDRAVI HRIPLO, NEURALGIJE, REVMATIZMI TRGANJE V LEDNJH in nepomirni bolečine vsen teh bolečin

Lab. G. MANZONI & C. - Milano - via Vico, 5

DRAMA

Torek, 7. aprila: Zaprto.
Sreda, 8. aprila, ob 16.30: »Faust.« Rel
Sreda.

NEDELJA 5. APRILA 1942-XX.

PONEDELJEK, 6. APRILA 1942-XX.
7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Slo-
venska glasba, v odmoru napoved časa.
8.15 Poročila v italijanščini. — 12.15 Kon-
cert sopranistke Drage Sokove. — 12.40
Trio Ambrosiano. — 13.00 Napoved časa
— Poročila v italijanščini. — 13.15 Poro-
čilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil
v slovenščini. — 13.20 Filmska glasba —
Orkester Cetra vodi dirigent Bazizza. —
14.00 Poročila v italijanščini. — 14.15 Ra-
dijski orkester pod vodstvom dirigenta D.
M. Šijanca izvaja orkestralno glasbo. —
14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Kon-
cert celista Cende Šedlbauerja in pianista

POSITIVO

po naročilu in vse vrste stolov izdelujem. Politiram oprave in izvršujem vsa popravila najceneje. — Josip Zorman, Ljubljana, Breg 14. 1063

X

**PREMOG
DRVA
I. Pogačnik
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica
Telefon 20-59**

OTROŠKI VOZICE

pisalni stroj kupiti
Ponudbe pod »Takoj«
na oglasni oddel
Slov. Narodne

RAZPRODAJAMO

dalije najlepših vrst
begonije, gladiole
druge cvetne gomoljke.
Zahtevajte cenik!
Sever & Komp., Ljubljana.

BOLEZNI

na srčnem mišičev
ozdravite in prežen
te, če redno pijete
Ambroževo medico,
jo dobite pristno le
Medarni — Ljubljana
Židovska ulica 6.

DENAR

zametujete, če ne pr
daste svojih steklen
nerabljenih kovin
krp — **Metalii, Gosp**
svetska cesta 16.

Inserirajte

**Inserirajte
v
Slov. Narodn.**

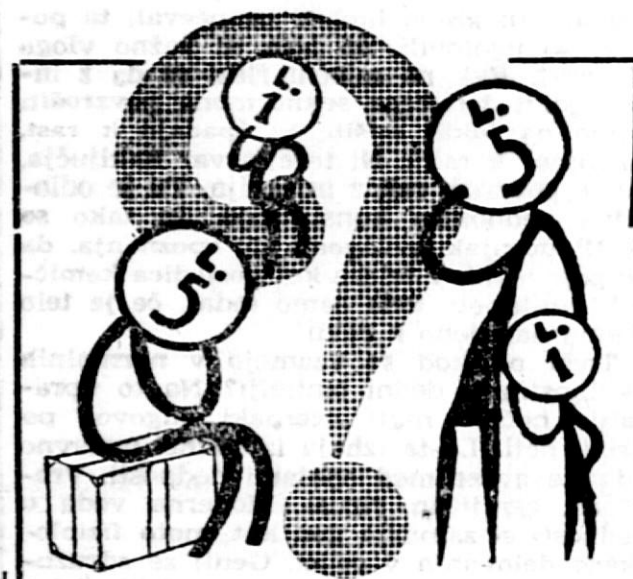
Marijana Lipovška. — 19.00 Govorimo italijansko — prof. Stanko Leben. — 19.30 Poročilo v slovenščini. — 19.45 Ope-
retna glasba. — 20.00 Komentar dnevnih
dogodkov v slovenščini. — 20.30 Pesmi v
vojnem času. — 20.40 Simfonio-vokalni
koncert vodi dirigent Morelli; sodelujeta
sopranistka Rina Lorenzelli Gigli in pe-
noriist Benjamin Gigh. — 21.45 Cvet pes-
ni. — 22.15 Koncert celista Crepax-a, pri
klavirju Mario Chesì. 22.45 Poročila v ita-
lijansčini.

TOREK 7 APRILA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini 7.45: Pisana glasba. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert pianista Bojana Adamčiča. 12.40: Koncert violinistke Line Spera. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Operetna glasba — dirigent Petralia. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Lahko glasbo izvaja radijski orkester pod vodstvom dirigenta D. M. Sijanca. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Liričen koncert Modesta Mussorgskega, izvajajo sopranistka Evgenija Zaresca, tenorist Alessandro Wesselowsky in pianist Giorgio Favaretto. 19.30: Poročila v slovenščini 19.45: Operna glasba. 20: Napoved časa — Poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45: Prenos za Rumunijo. 21.15: Orgelski koncert Pavla Ránčigaja. 21.45: Operna glasba — Radijski orkester, vodi dirigent D. M. Sijanec, sodelujejo sopranistka Ksenija Vidaličeva in basist Friderik Lupša. 22.15: Adamčičevi fantje nam igrajo. 22.45: Poročila v italijanski.

IZ PISMA 19. STOLETJA

— Eleonora, duša moja, oprosti mi, da se ti drznem zaradi velike vročine pisati brez jopiča...

VITA FELICE

CON 12 LIRE?
SREČNO ŽIVLJENJE
ZA 12 LIR?

Si, puoi averla se, acquistando un biglietto della Lotteria di Tripoli, sarai tra i fortunati vincitori di qualcuno dei numerosi e ricchi premi che verranno estratti in Roma il 10 Maggio p. v. Pensa quante volte hai buttato via 12 lire per una cosa inutile o uno svago mancato! Impiegale una volta a tentare la sorte. Possono bastare per farti milionario e cambiare tutta la tua vita.

Da, lahko imaš srečno življenje, če si nabaviš srečko Loterije Tripolija in boš med srečnimi dobitniki ene številnih in bogatih premij, ki bodo izrezbane v Romi dne 10. maja t. l. Pomisli, kolikokrat si zapravil 12 lir za nepotrebno stvar ali za puhlo zabavo! Uporabi jih enkrat za tvojo srečo. One ti lahko zadoščajo, da postaneš milijonar, s čimer se ti spremeni ves potek tvojega življenja za celo življenje.

V

MESTNA
HRANILNICA
LJUBLJANSKA

PUPILARNO
VARNA!

IZPLACUJE

»A VISTA VLOGE« VSAK ČAS, »NAVADNE« IN
»VEZANE« PO UREDBI. -- SODNO DEPOZITNI
ODDELEK, HRANILNIKI, TEKOČI RAČUNI ZA
VSE VLOGE IN OBVEZE HRANILNICE JAMČI

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

Skrivnost raka bo pojasnjena?

Nova dognanja in domneve učenjakov, ki proučujejo in zatirajo to nevarno bolezen

Bioškemu raziskavanju se nobena bolezen ni postavila takih ovir kakor proučevanje raka. Vendar pa biologji, se niso zgubili; upanja in nekatere, med njimi, so celo optimisti. Tako trdi L. C. Strong, da je v zmagovitem študiju in iz tega sklepa, da je bila celo že odkrita dvojna začetna pot, po kateri se bo posrečilo razjasniti skrivnost raka. Biolog lahko zdaj v laboratoriju na zdrav, poskusni, živali umetno iz zve raka, če vbrizga živali kemikalije, ki pozna njihov kemični sestav. Rak se pojav, tudi samovoljno, na poskusnih živalih, ki so bile vzgojene kot posebna rasa, nagnjena k tej bolezni po genetičnih načelih.

Dve poti

Strong pravi, da sta to dva velika uspeha in da bo rak premagan, ko se po obeh teh poteh združeno delo učenjakov bo srečalo in strnilo. Če hočemo uganiti, kdaj in kako se bo to posrečilo, se je treba kratko ozreti na obe ti poti, v kolikor ju že imajo učenjaki za seboj.

Prva smer se je pokazala že leta 1773, ko je zdravnik Potts dognal, da so dimnikarji močno podvrženi raku na modah in sicer zato, ker je pri delu v dimniku ta občutljivi izrastek telesa zelo izpostavljen sajam in da torej lahko govorimo v tem primeru o bolezni, izvirajoči iz poklica. To je govorilo proti dednosti in nalezljivosti raka. Da pa ne gre za bakterije, ki so postale sto let pozneje jagne, nesebe krivdo za vse bolezni, so dognali učenjaki šele v našem stoletju. Nekaterim zdravnikom se je skoraj istočasno posrečilo izkazati raka na miših samo s tem, da so jih drgnili s premočnim katranom. Od tedaj je bil še korak, čeprav kemično težak, da bi se iz katrana izločila in kemično ugotovila snov, povzročajoča raka na miših. Učenjaki so dognali, da spada ta snov v skupino fenanthrenov. Dognali so tudi, da je mogoče kemičnim potom izdelati vrsto sorodnih spojin, ki tudi povzročajo raka. Med njimi so baje snovi, zelo sorodne ženskimi spolnimi hormoni.

Vloga dednosti

Obenem so pa učenjaki dognali, da se pri vsaki živali z vsako injekcijo rak ne da izzvati. In ko so biologi proučevali ta pojav, so ugotovili, da igra tu važna vloga dednost. Rak na mlečni žlezi se da z injekcijami ženskega sexhormona povzročiti samo na takih miših, ki spadajo k rasi, nagnjeni k raku. Ni torej stvar naključja, če se povzroči rak z injekcijo. Tu je odločilna dednostna konstitucija. In tako so prišli učenjaki polagoma do spoznanja, da se pojav rak v telesu kot posledica kemičnih činiteljev, toda samo tedaj, če je telo dedno nagnjeno k raku.

Toda od kod se vzamejo v normalnih okolnostih ti dedni činitelji? Na to vprašanje hočejo najti učenjaki odgovor po drugi poti. Le-ta izhaja iz čudne, nedavno odkrite zveze med enotami dednosti, vroditi ali geniji in virusi. Moderna veda o dednosti si zamišlja gen kot enoto fiziološkega delovanja v celici. Genij se združuje po več v akcijske sisteme, čijih delovanje se razvija v zarodku v to, kar predstavlja v odraslem človeku posebno znamenje ali lastnost gotove vrste.

Geni

Gmotno so geni nameščeni v celicah v jedrni pentilicah ali hromosomih in po obsegu so neznatni. To so skupine večh kompliciranih beljakovinskih molekulov. V hromosomih so sestavljeni v prečnih ploščah in ploščice so razporejene nenakomerno, tako da se vidi od strani v obliki pasu, podobnega solnčnemu spektru. Če se gen v celici zarodka spremeni; ali če se samo premakne razmerje poedinih trakov v njegovem spektru, se razvije zarodek v poedince, razlikujočega se od drugih. Tako nastane nova vrsta s skokom ali mutacijo. Če se zgodi to v bolj razvitem zarodku v celici, sposobni za delitev, nastane v normalnem poedincu z novo delitvijo te izpremenjene celice defektno tkivo. Tako izpremembo poedinega gena lahko povzroči poljubno zunanji in notranji pogoj, od katerega je odvisen sestav genov.

Casperson je nedavno dokazal, da se spektrum ultravijoličnih žarkov, prodirajoč skozi nukleinovo kislino, razkroja v trakove, odgovarjajoče genovim trakovom v hromosomih. To je pa pomembno zlasti zato, ker so geni sestavljeni iz večih molekulov beljakovin, v katerih so sladkor, beljakovina in nukleinska kislina, združeni v snov zvano nukleoproteid. Tako se menda ultravijolični žarki, tako učinkoviti pri nastanku novih mutacij, ki jih pa lahko izzovejo tudi rentgenovi žarki, izprememba kisikove napetosti pri celičnem

dihanju in še mnoge druge izpremembe v živi gmoti, s katero so obdan hromosomi.

Virusi

Če so geni tako nagnjeni k izpremembam, bi ne bilo nič čudnega, če bi učinkovale na nje tudi njim sorodne spojine. In v tem pogledu so učenjaki, nedavno ugotovili, da so take spojine povzročitelji živalskih in rastlinskih nalezljivih bolezni, znani pod imenom virus. Tudi virusi, so nukleoproteidi, čijih molekul se v telesu virusa spajajo v en velik molekul v nadmolekul. Zato je zelo verjetno, da se more virus, ki je prodrl v celico, pridružiti genovemu sestavu in da se spoji z večimi genji v nov sestav iz katerega nastane iz sosednih različnih celic. Včas, je lahko celica odpornejša od sosednih z nagnjenjem k samoosvojitvi. Če se začne taka celica hitreje deliti, se razvije v tkivo. Tako nastanejo paraziti na telesnem tkivu, razvijajo se novotvorbe. Tako bi prišli do domneve, da je rak nalezljiva vžigalica, prav tako kakor pridemo do te domneve po prvi poti. Ne gre pa za bakterije, na katere so zdravniki prej radi valili krivdo za raka, temveč gre bodisi, za kemikalije, napadajoče telesne celice tako, da nastane v njih nov nukleoproteid, ki v stiku z drugimi genji raka pospešuje rast celic, ali pa gre za neposredni vstop novega nukleoproteida v celico v obliki virusa. Proti tej drugi možnosti govori dejstvo, da je bil doslej samo pri tako zvanem Roussovega sarkomu spoznan virus, s katerim se da kadarkoli povzročiti nova tvorba. Za to domnevo pa govori po Strongovem mnenju kljub temu več tehničnih razlogov.

Pri eni virusov bolezni, namreč pri tobačni pegasti vročici, se dele celice nepravilno in hromosomi se različno izpremi-

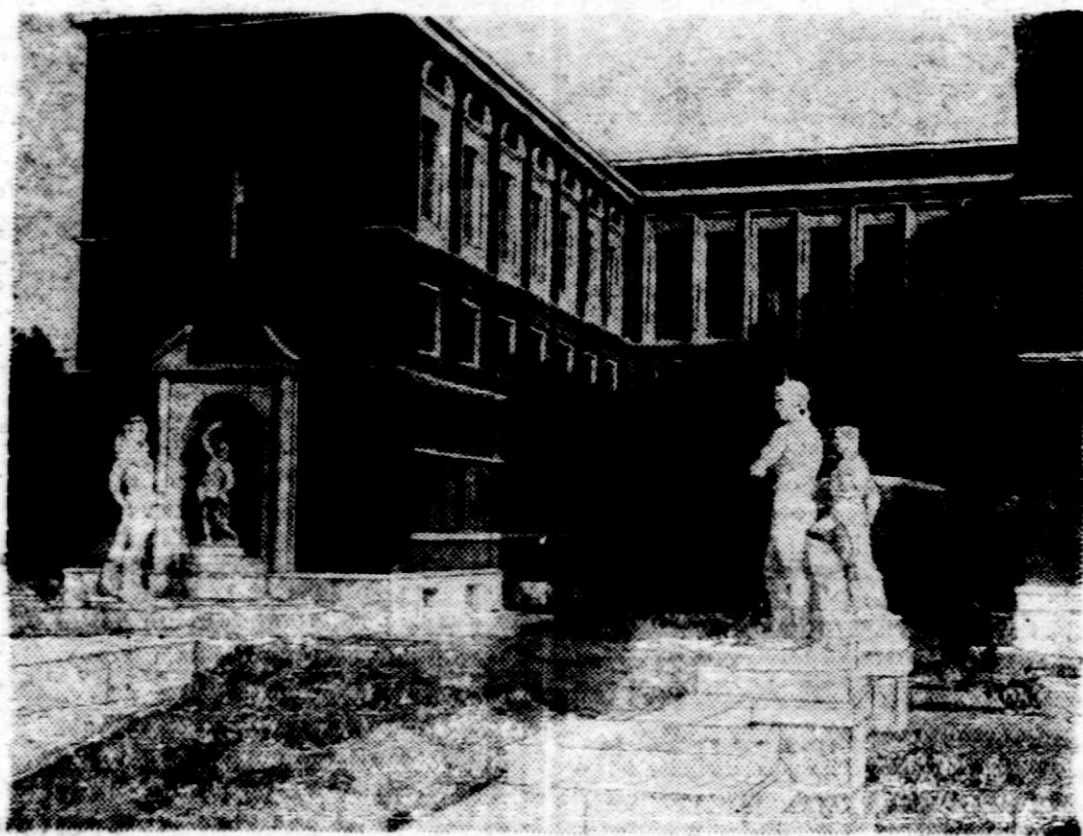
njajo. Raku podobne izpremembe v telesu se pa dajo povzročiti tudi z rentgenovimi in ultravijoličnimi žarki, zlasti s takimi, ki jih rad absorbira eden izmed nukleoproteidov, zvanih desoxy - ribosa - nukleoproteid. To je pa snov, iz katere je sestavljena podlaga, ki so v njo vloženi geni v hromosomov, pentilicah. Tretjič so razne vrste miš, bolj nagnjene ali bolj odporne proti kemičnemu raku, kakor je pač odporen njihov hemoglobin in kolikor proti oksidirajočemu salicilovemu aldehidu preneso v časovni enoti. Sporedno s proučevanjem kunčjih krvnih teles se da z 90% verjetnostjo vnaprej določiti nagnjenje tega ali onega poedincea k kemičnemu raku. Slednjič so pa zdravnik s precejšnjem tkiva raka dognali, da se te celice razlikujejo od dednostne konstitucije, da so torej zares telesne mutacije. Končno so ugotovili, da je bolezensko tkivo označeno z gotovo izpremembo v dihanju.

Združitev obeh poti

In tako pridemo končno po Strongu do onega trenutka, ko se posreči oboje poti združiti. Drugi poti bi bila dolžnost pojasniti, da se rak pojavi; sploh, da se telo sprosti zanj. To bi določila gotova izprememba v celičnem dihanju ali izprememba v kemičnem sestavu jedra, zlasti gena v jedrni pentilicah in podobno. Kakšna posebna vrsta nove tvorbe se razvijajo, to bi pa določale po prvi poti kemične snovi, povzročajoče raka, med nje spada tudi vrsta važnih hormonov. In ko bodo učenjaki dognali, kakšno vlogo igra ta ali ona celica v določenem primeru, potem bo stvar posebnega in gotovo že uspešnejšega proučevanja s primernimi protisredstvi zatirati novotvorbe. Taki so po Strongu izgledi na bodoče pobijanje raka.

Zavod za proučevanje Rima

ima v seznamu že okrog 900.000 izvirnih rokopisov o večnem mestu in njegovi kulturi

Rim — Zavod za telesno vzgojo — vhod v zavod in stadion

Poseben dragulj večnega mesta je postal zdaj novi sedež Zavoda za rimske študije. Samo nekaj korakov je oddaljen od klaja, kjer so častili pravilno volkujo kot boginjo Fauno, v središču dramatičnih spominov na prve kralje, na stoletne boje za politično edinstvo Rima, na nemške cesarje in kneze Savellije kraljuje monumentalna skupina poslopj, kjer je našel zavod po dolgem romanju končno lastno streho. Prvotno samostan, pozneje zavod za slepe predstavlja lepo obnovljeno dom »Rimskih študij« najtečajnišji sežež, kar si jih je mogla izmisliti ljudska domišljija za tak zavod.

Tu torej, kjer prihaja 27 stoletij rimske zgodovine do besede, nadaljujejo poklicni čuvarki in pospeševalci domovinskih študij ritem svojega napora in uspehov polnega dela. Vse, kar je storil Rim od cesarjev do Savojskega vladarskega toma in liktorskega svežnja za orientsko kulturo, se raziskuje in proučuje v tem zavodu, ustanovljenem po sedanjem predsedniku »Carlu Galasti Paluzziu« leta 1925. In vse se po strogo znanstveni metodi obnavlja in oživlja. Cilj je visok. Gre za to, da se Rim ne bo več smatral za mrtvo telo, ki ga je treba anatomskega razčleniti, temveč za nekaj živečega, delujočega in ustvarjajočega. To prizadevanje se je že srečno

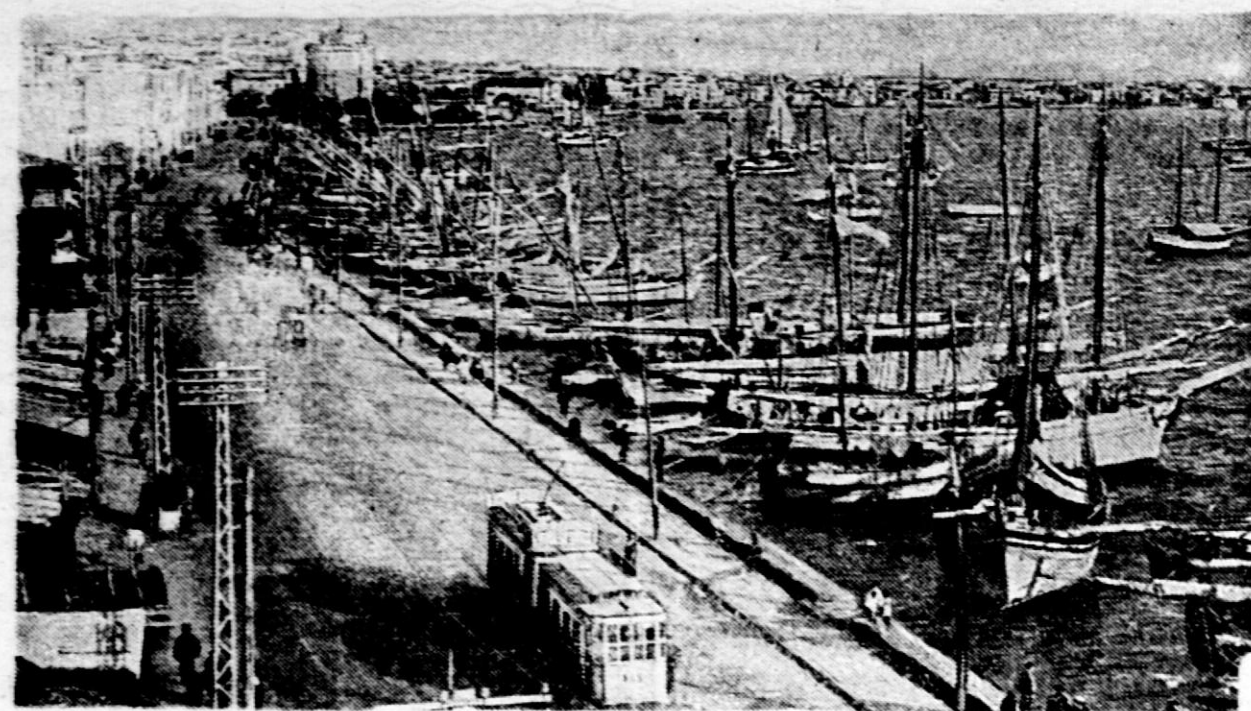
uresničilo z višjimi tečajji za rimske študije, z različni podružnicami zavoda, z vsedržavnimi zasedanji in mnogimi publikacijami.

Fašistično podnebrje je za tako delo zelo ugodno. Zdjaj, po šestnajstletnem delu, lahko zavod po pravici trdi, da je postal duša vseh rimskih študij. Z njim sodeluje nad 150 knjižnič iz vseh krajev sveta in po njihovi zasluzgi ima zdaj seznam, obsegajoč okrog 900.000 izvirnih rokopisov o Rimu in njegovi kulturi. Vojaško politična in socialna zgodovina Rima bo obsegala 30 zvezkov. Delo, ki bo kmalu izšlo, prinaša 178 načrtov Rima. Pri tem je treba omeniti, da je bilo od teh načrtov doslej objavljenih samo 20. Poleg tega se pripravljata velika enciklopedija o Rimu. Zavod je postal tudi svetovno središče vseh latinistov, okrog katerega je bilo zbranih že v začetku sedanjega vojne tri četrtine vseh strokovnjakov. Zavod je izdal že 110 zvezkov, rečno pa izdaja štiri velike revije.

Poleg tega prireja Zavod za rimske študije narodna in vsedržavna zasedanja ter mednarodne svečanosti v podčastitev Virgilovega, Horaceovega in Augustovega spomina. 127 inozemskih učenjakov je govorilo na višjih tečajih in v zavodu deluje 250 strokovnjakov iz 48 držav.

Solun v vrtincu življenja

Krošnjarstvo se je silno razbchotilo — Denarja ljudje posebno ne cenijo

Pogled na solunsko pristanišče

Solun živi zopet svoje običajno življenje pristaniškega mesta. V notranjem delu so vsi večji in snažnejši hoteli, kavarne, trgovine in uradi. Ta poslopja so nekako v trikotju, izven katerega je konec reka in snage. Človek bi mislil, da da, če nekeje v orijentu, tako živahno valovi življenje po mestu. Poleg domačinov Grkov žive v Solunu Bolgari, Makedonci, Anatolci in židje. Vsak je oblečen po svoje in tako ima tujec pred seboj jasno sliko mešanice narodov. Večina ne ve, čemu je voda na zemlji. Na drugi strani je pa v Solunu dovolj javnih kopališč. Eno se imenuje celo »Rajsko kopališče« in izvira še iz turških časov. Če pa stopiš vanj se takoj prepričaš, da je od raja zelo daleč.

V zunanjih okrajih leži nesnaga, kamor jo pač kdo vrže ali odloži. Solun je postal eno najnevarnejših balkanskih mest. Isto sliko vidi človek skoraj v vseh trgovinah. V nekatere se komaj še vidi skozi zložbeno okna, tako so zaprta. Kraj bombonov leže vijaki in žebjci, cigarete, sukaneec in druga podobna roba. Kdor kaj kupuje, prebrska in pretiplje vse.

Ceste in ulice so polne potujočih trgovcev, ki zasledujejo človeka na vsakem koraku. Za svoj poklic potrebuje samo polne krošnje, ni pa važno kaj je v njih. Ljudje kupujejo vse, najraje pa slaščice, ki so precej drage in slabe. Policija je prišla že mnogo krošnjarjev, toda namesto enega se jih prijavlj deset. Vsak Grk je namreč rojen trgovec, ali prekupevalec in počuti se dobro samo če lahko opravi la tu svoj poklic. Zanj potrebuje samo škaflo cigarete ali bombonov. In tako se ljudje preživljajo. Navadni zemljani plačujejo normalne cene, drugi pa več v skladu s svojo zunanostjo. O nadzorstvu cen skoraj ne more biti govora. Mnogi ljudje si pomagajo kar sami. Ene ali dve krepki zausnici zadostujeta in cene se takoj znižajo. Krošnjarji in prekupevalci pa v svojem poslu tudi napredujejo. Prva stopnja pozna samo škafle ali krošnje. Ko si krošnjar nekoliko opomore, si nabavi že stol in mizo, pozneje otroški voziček, končno pa stojnico.

Zadovoljni so, če se lahko do siteda najedo in si privoščijo slaščic, ki so j m skoraj važnejše od kruha. Mnogo se v Solunu proda in poje tudi sadja zlasti pomaranče. Denarja torej ni, težko zapraviti, če ga človek kaj ma. Posebne metode imajo solunski berarji. Znajo se naravnost sijajno pretvarjati in vzbujati sočutje. Delati seveda nočejo, ker menda nikjer na svetu berarjem delo ne diši. Nek, mladenič je pogrnil nekega jutra pred pekarno na cesti, odejo, legal na njo in se delal kakor da je onemogel od lakote. M moidoč ljudje so res mislili, da imajo pred seboj stradane nesrečnega, ki niti hoditi ne more več. Neka usmiljena žena mu je ponudila kruha in začela je glasno izražati svoje sočutje z njim. Kmalu se je zbral okrog nje mnogo radovednežev in nekateri so dajali na tleh ležečemu revežu milodare. Ko so pa odšli, je naglo vstal in zadovoljen z uspehom svojega pretvarjanja odšel.

Med najživahnejšim prometom obratuje ta v Solunu dve tramvajski progi. Tramvajski vozovi so že zelo star, in obrabljeni. V njih se človek guga kakor v čolnu na razburkanem morju in za vsak prostor se je treba boriti. Kdor se ne more preriniti v tramvaj, stoji z eno nogo na stopnicah in se guga med vožnjo kakor ve in zna. Solun ima dva vojaška kina »Viktoria« in »Germania«. Poleg tega ima še vojaški gledališki oder, ki ga vod nem-

ška organizacija Kraft durch Freude. Tu gostujejo izmenoma varieteti, godbe in igralske skupne. Nedavno je bila v Solunu otvorena tudi vojaška knjižarna, kjer se dobe nemška književna dela, listi in ilustracije.

Krasno je pa urejen in opremljen vojaški dom v Solunu, kjer ma človek s terase čudovito lep razgled na promenado in pristanišče, kamor neprestano prihajajo parniki, natovorjeni z živilji. Na morju kar mrgoli jadrnic in ribških ladij. Na nasprotni obali daleč tam na obzorju se pa dvigajo mogočni obrisi svete gore Olimp in zaokrožajo vse v učinkovito panoramo. To, česar ne zmore diredaj južnega pristaniškega mesta, omogoča narava. Ona edina more človeku vtisniti Solun prijetno v spomin.

Slovaški film

Slovaška ima tudi svoje domače filmsko podjetje. Imenuje se »Nastup«. Podjetje je pridilo že drugi nagradni natečaj za najboljšo filmske librete in filme. Prva nagrada je bila priznana v kategoriji kulturnih filmov na tujo temo brat'savskemu Bieloku za delo »Otroci na vas«. Pri kulturnih filmih na določeno temo je bila priznana prva nagrada delu »Svet kaskad in vodopadov«. V kategoriji filmov za ves večer na tujo temo je bila podeljena samo tretja nagrada in sicer za delo »Raztopljena srca« Karla Izakoviča iz Bratislave. Za celovečerni film na domačo temo pa ni bila podeljena nobena nagrada, ker nobeno vposlano delo ni odgovarjalo zahtevam.

Ukrajinske šole

V zasedeni Ukrajini je s koncem zime oživelo delo na vseh področjih. Posebno pozornost posvečajo nemške okupacijske oblasti ukrajinskemu šolstvu. Zopet otvorenih ali na novo ustanovljenih je bilo mnogo strokovnih šol, tako v Kijevu, Harkovu, Poltavu, Dnjepropetrovsku in tudi raznih manjših mestih. V Kremenčugu je bila otvorena te dni tehnična srednja šola, trgovska in obrtna šola. Nemške in ukrajinske oblasti so mnogo pripomogle, da se po lahko mladina učila navzlic vojni.

Prvi sad revolucije

Med francosko revolucijo so bila mnena po neki gledališki predstavi o novem gledališkem delu zelo deljena. Parter si je skočil v lase in ker naj bi bili v fevda n h ložah sam aristokrati, so metali iz parterja tja gnila jabolka. Vojvodinja Eron, ki ji je bilo tudi vrženo v ložo gnlo jabolko, ga je poslala drugo jutro enemu svojih znancev, ki je bil skrivaj na strani revolucionarjev, in v spremnem pismu mu je psala:

— Dovolite, dragi gospod, da Vam pošljem prvi sad revolucije, ki sem ga bila deležna.

Časnik namestu učnih knjg

V vzhodnih, po nemških četah zasedenih pokrajinah, izhaja že 120 listov v tujih jeziki, ki jih tiskajo in razpečajo lomče delovne moči. Ustanovljen je bil pa še poseben časnik za šolsko mladino, ki nadomestuje začasno učne knjige, ker jih pomanjkuje. To bo pač prvi tak primer na svetu.

Obnovite naročnino!

slugi ter si zasnoval majhno vojno zvijačo, da jo jutri uprizori.

In ko je zvečer v kazini stopil iz ravnateljeve pisarne ter krenil proti igralnim salonom, je bilo njegovo olajšanje tolikšno, da sta se mu zdela vročina in glušiči hrup teh zavratnih prostorov skoraj blagodejno ozračje.

Nobenega suma. Nobenih vprašanj. Njegova listnica je bila za pet in trideset tisoč frankov bogatejša. Ravnatelj mu je bil zatrdil, da mu je treba samo povedati, ako potrebuje več.

To pot se ni mogel varati o tem, da je predmet zanimanja vseh navzočih; sicer se pa ni dolgo pomudil. Zaigral je nekaj sto frankov in kmalu odšel, z vtisom, da pušča kazinske uslužbenke, ki so bili nocoj posebno ustrežljivi proti njemu, nekoliko razočarane.

Ves čas, ki ga je prebil v igralnici, je z očmi iskal enooka, toda opazil ga ni nikjer.

Na povratku domov ga je obhajal čedalje izrazitejši občutek varnosti in bi ga bil nemara že bolj prevzel, da ni bilo tisto noč nadaljnjih dogodkov.

Kaj ga je prebudilo, sam ni vedel, a mahoma je imel oči odprte in ušesa so mu napeto stregla v temo. Odprta okna so obrohila štirikotnik drobnozvezdnatega neba, na katerem se je v nedolžni svetlobi meseca črno risal vrh pinijskega, ki je rasel ob terasi. Mnogoglasni zbor črčkov se je dvigal iz vrta in Roy je slišal mirno nočnemvanje morja ob peščini. Nič drugega se ni oglašalo.

B. Ferowne:

Dr. Torridon igra za vse

Roman

Ni pa vedel, kako naj začne. Sluga mu je nalil kavo in hotel oditi.

»Počakajte, Jožef.« Roy je izlekel listnico ter pokazal z rokv na ostanke zajtrka. »Mislim, da ste plačali zajtrk iz svojega, kaj? Nu, evno vam tisoč frankov za hišne potrebe. Tudi plačo si kar odtrgajte. Zapišujte si izdatke in mi pokažite spisek, kar boste spet potrebovali denarja.« Spravil je listnico v žep ter poskusil dati razgovoru prijateljski pravec. »Upam, Jožef, da vam ta izprememba službe ne bo v škodo.«

»Vse je na tem, gospod, ali vam bom znal ustreči. Prizadeval si bom, da boste zadovoljni z menoj.«

»Izvrstno. Kakopak, služba pri zasebniku vam ne daje enakih možnosti kakor delo v Soleil et Ombre«, pri gospodu Brookbyju...«

Jožef se je krivo nasmehnil. Ne Royu — Jožef ni menda nikoli nikogar naravnost pogledal — temveč bankovcu za tisoč frankov, ki ga je vžiral med dolgimi, bledimi prsti kakor cigaretni papirček.

»Velikih možnosti v Soleil et Ombre« nisem imel, gospod. Stvar je namreč ta, da nisem bil .. nujno

potreben. A zdaj je vobče že dolgo, kar hoteli nimajo več velikega zaslužka; prometa je malo, službe so redke, in gospod Brookby me je imel največ iz dobrosrčnosti.«

»Ali ste hotelski natakari?« je vprašal Roy. »Delal sem v mnogih najboljših hotelih v Monte Carlu, Nizzi, Cannesu in Parizu, gospod.«

»Torej ste bili pri delu v nočnem lokalu še novinec? Zanimivo. Komaj čakam, da bi videl spored gospoda Brookbyja, kadar odpre svoj lokal. Običajno daje sijajne predstave, kaj ne?«

»Sijajnih ne, gospod, ali...« chic« so. Gospod Brookby ustreza okusu najodličnejšega in najbogaterejšega občinstva. Vse pozna... vso veliko svetsko družbo.«

»Da, da,« je rekel Roy, kakor bi neskrbno kramljal, in si prižgal cigareto. »Vprašujem se pa, ali res kaj zasluži, ko je tu na Sinji obali toliko konkurence.«

»Ne verjamem, gospod, da bi gledal na zaslužek. Mislim, da mu gre bolj za nekakšno strast. Saj niti ni sam lastnik. Lokal je v resnici last nekega gospoda Gexa, Francoza, ki se pa nikoli ne pokaže; gospod Brookby je v Soleil et Ombre glavna oseba.«

»Kaj pa umetniški lokal.« je vprašal Roy, »ali stanujejo vsi v Soleil et Ombre?«

»O ne, gospod. Samo štiri gospodične... varovanke gospoda Brookbyja. Nekaj v njegovem krivem, skrivnostnem nasme-

hu, ko je tako rekel, je Roy razjarilo, vendar se je udal ter ohranil svoj prejšnji izraz malomarnega zanimanja.

»Gospodična Brookbyjeva pleše, kaj ne?« Jožef je prikalil.

»In poje. Zelo lepa je, gospod.«

Njegove oči so se za hip uprle v Royeve, nato jih je skromno pobesil. In zdajci je Roy spoznal, da s tem človekom ne more govoriti o Mariji, vsaj ta trenutke ne. Zato je preskočil o drug predmet in dal slugi nekaj običnih naročil.

»Dobro, gospod,« je rekel Jožef, ko je Roy končal. Naklonil se je in odšel. Če ta ni potuhnjeneč, ni nihče, je menil Roy sam pri sebi. Ni čudo, da se ga je hotel Brookby iznebiti! Potuhnjeneč, ki so ga bili iz dobrih hotelov najbrže z brcami spodili zaradi navadnih tatvin.

Ta vznemirljiva misel je bila Royu povod, da je znova segel v žep, ali še ima toke z biseri. Nato je mladi človek zamišljeno obvisel z očmi na vratih, skozi katere je bil sluga odšel. Jožef se mu ni zdel tiste sorte človek, da bi si našel ušesa, kadar more ujeti kaj nedovoljenega. Jožef je bil najbrže slišal — ali pa je moral vsak čas slišati — o biserih svojega novega gospodarja in nič podobno mu ni bilo, da bi se pobožno umaknil od podvzetja, za katero je bilo treba samo dobrih vitrihov in drugih takih orodjav...

Jožef je pomenil rovo postavko, ki je bila vredna premišljevanja: in ko je Roy popoldne plaval ob svoji zasebni peščini, je mnogo mogel o svojem